

Inventaris van het archief van de Vereniging voor Christelijk-Nationaal Schoolonderwijs 1860-1970

Samengesteld door drs. Arent Th. Bloemendal

Historisch Documentatiecentrum voor het
Nederlands Protestantisme (1800-heden)
Vrije Universiteit Amsterdam
De Boelelaan 1105
1081 HV Amsterdam

Collectie nummer: 816
Mei 2010
Oorspronkelijk verschenen als Archiefpublicaties 2. 1996

Inhoud

INHOUD

INLEIDING

1. Geschiedenis en organisatie van de Vereniging voor Christelijk Nationaal Schoolonderwijs
2. Archief en inventarisatie
3. Literatuur

INVENTARIS

ARCHIEF VAN DE VERENIGING VOOR CHRISTELIJK NATIONAAL SCHOOLONDERWIJS

A. Stukken van algemene aard

- Notulen
- Correspondentie
- Jaarverslagen

B. Stukken van specifieke aard

- Statuten en reglementen
- Organisatie
- Beheer van het vermogen
 - Algemeen
 - Contributie
 - Verstrekking van leningen
 - Verstrekking van subsidies aan studenten
 - Beleggingen
 - Boekhouding
- Communicatie en voorlichting
- Inspectie
- Documentatie

ARCHIEF DISTRICT 8

ARCHIEF VAN DE HULPVERENIGING AMSTERDAM

BIJLAGE

- Lijst van bestuursleden van de Vereniging

Inleiding

‘Christianus nomen,
reformatus cognomen’

GESCHIEDENIS EN ORGANISATIE VAN DE VERENIGING

Op 30 oktober 1860 wordt te Amsterdam de voorlopige Maatschappij voor Christelijk Nationaal Schoolonderwijs opgericht. De voorbereidingen tot de oprichting van de ‘Maatschappij’ waren al getroffen door de in januari 1859 opgerichte Vereniging in het belang der Inwendige Zending. In april 1860 werd een conceptreglement ingediend door N.M. Feringa en een herziene versie onder andere aan Groen van Prinsterer voorgelegd. Deze belegde daarop een vergadering met het best uur, alwaar hij zijn bezwaren tegen het reglement kenbaar maakte. Na herhaalde wijziging van dit reglement op de bestuursvergadering van 29 oktober, wordt op de algemene vergadering tot de oprichting van CNS besloten. De belangrijke taken die men zich nu ten doel stelt zijn zowel ideëel als materieel: kweken van belangstelling voor de zaak van het onderwijs, zorgen voor een goede onderwijzersopleiding en verschaffen van geldmiddelen ten behoeve van de scholen. In de Hoofdcommissie (bestuur) hebben zitting mr. G. Groen van Prinsterer (erevoorzitter), J. de Neufville (voorzitter), N.M. Feringa (secretaris), P. van Eik (penningmeester), J.A.E. Simon Thomas, mr. P.J. Teding van Berkhout en ds. L. van Rhijn.

Over de artikelen 1 en 2. van de statuten wordt in de vergadering overeenstemming bereikt. De aanhangers van de ethisch-irenische richting in de Hervormde Kerk hebben echter grote moeite met de formulering “onveranderlijke waarheden” in art. 1 van de statuten. Gezien het belang voor het christelijk onderwijs stapt men over de bezwaren heen, maar de weerstand tegen deze ‘te orthodox en te anti-revolutionair’ gevonden formulering zou telkens weer opkomen. Ook de persoon van Groen van Prinsterer wekte volgens de ethisch-irenischen te sterke associaties met de anti-revolutionairen, zodat ds. Van Rhijn aan Groen voorstelde zich terug te trekken. Groen ging hier prompt mee accoord. De Hoofdcommissie, diep verontwaardigd over de handelwijze van Van Rhijn, kon de breuk weer lijmen maar Van Rhijn trok zich terug. De organisatie zou verder uitgroeien door de oprichting van hulpverenigingen in het land. Om dat te bereiken was in een eerder stadium al een selectie gemaakt van één predikant uit elke classis aan wie een door Groen opgestelde circulaire werd gezonden, waarin men in krachtige bewoordingen opriep tot medewerking (zie inv. nr. 240: *Berigten en bijdragen* I. p. 23-27). Een tweede circulaire werd opgesteld voor meer algemene verspreiding (zie inv. nr. 240: B&b I p. 28). De medewerking van diverse invloedrijke predikanten bleef echter onverwacht uit. Anderen steunden de nieuwe vereniging wel maar tekenden bezwaar aan tegen de formulering van art. 1. De Hilversumse predikant dr. J.H. Gunning jr. formuleerde dit bezwaar ongeveer zo : “Tussen de leer en de waarheid

maak ik een groot onderscheid. Ik stel, dat de leer tot de waarheid ... deze betrekking heeft, dat de Gemeente ... voortgaat de eeuwige en enige waarheid, welke is Christus ..., te trachten uit te drukken". Deze poging blijft echter altijd "slechts zeer benaderend" en in ontwikkeling. "Onveranderlijke waarheden ken en erken ik volstrektelijk niet!". De leden van de Christelijk Afgescheiden Gemeenten vonden de formulering van art. 1 echter nog niet strikt genoeg. Groen was nu, blijkens een schrijven van 25 febr. 1861, de moedeloosheid nabij. Hoe zou men ooit uit deze patstelling moeten komen. Maar ... de contributies en giften kwamen inmiddels binnen en ook voor de oprichting van christelijke scholen vroeg men steun. Groen van Prinsterer is van mening dat de Maatschappij CNS nu de taak heeft om de christelijke school onder de bevolking te propageren. Bovendien zou er een tijdschrift moeten komen, dat als orgaan van de vereniging, politieke invloed zou kunnen uitoefenen. Ook zou er een Raad van Onderwijs moeten komen die als middelpunt van het gehele christelijk onderwijs de scholen van advies zou kunnen dienen. Allereerst moest er de definitieve stichting van de Vereniging CNS op de Algemene Vergadering van 1861 nog plaats vinden. Deze oprichtingsvergadering van de Vereniging vond plaats op 23 april 1861. En natuurlijk brak er weer een heftige discussie los over de "onveranderlijke waarheden", maar na een stemming wilde tweederde de formulering van art. 1 tenslotte behouden. Ook de opzet van een Raad van Onderwijs bestaande uit het bestuur en aangevuld met adviserende leden, kreeg de instemming van de vergadering. Ds. Heldring, prof. Valetton, ds. Van Ham, ds. Felix, W. van Lynden, Van Beeck Calkoen, J.J. Teding van Berkhout, Wormser, Van Otterloo en J. Voorhoeve werden uitgenodigd als adviserende leden tot de Hoofdcommissie toe te treden. De organisatie van CNS kwam nu snel tot ontwikkeling. Er vormden zich agentschappen, subcommissies en hulpverenigingen. De agenten vervulden een toezichthoudende taak over een 'kanton' en brachten hiervan verslag uit aan de Hoofdcommissie (zie verder inv. nr. 240, B&b p. 107). Verder beschikte men over 'reizende agenten' voor public-relations doeleinden. (kantons en agenten werden overigens in 1882 omgedoopt tot districten en districtsraden). Voor pedagogisch-didactische vraagstukken bestond nu behoefte aan een inspecteur/adviseur. Heldring had voor deze functie de predikant Nicolaas Beets ('Hildebrand') in gedachten. Maar Groen wilde Van Otterloo. De zaak werd opgelost door de uitgave van een nieuwe periodiek *De Hoop des Vaderlands*, waarvan Van Otterloo de redactie op zich zou nemen. Voor de inspectie moesten eerst fondsen worden geworven. Groen zag verder de subsidiëring van het bijzonder onderwijs in het verschieft met tenslotte een herziening van de Grondwet. Hierdoor zou het bijzonder onderwijs de openbare school volledig kunnen vervangen. CNS-man Koenen heeft hierover al belangrijke contacten met voorzitter Hafkenscheid van de katholieke St. Vincentius-vereniging. Maar er blijven teveel vragen. Adviseur Elout van Soeterwoude wilde nu het punt van de facultatieve splitsing van een corporatieve openbare school, zoals deze in het regeringsvoorstel van 1854 was opgenomen, op de agenda van de CNS-jaarvergadering van 1867 plaatsen. Elout verwachtte hiervoor namelijk ook flinke steun van rooms-katholieke zijde. Groen van Prinsterer, tot aan de wet van 1857 zelf voorstander van de facultatieve splitsing, was echter huiverig voor een dergelijk abrupte beleidswending. Het voorstel kwam niettemin op de agenda van de Algemene vergadering. Op de vergadering opende de Groningse professor Gratama het agendapunt van Elout met een betoog waarin hij voor de overheid als doel gesteld wil zien een totale

terugtrekking van het terrein van beheer en bestuur van het onderwijs: “De staat bepale zich tot het verstrekken van subsidiën”. Groen betuigt zijn steun aan het standpunt van Gratama maar betwijfelt de uitvoerbaarheid. Op een gelegen moment zou een algemeen petitionnement, mitsgericht aan de koning, en gebruikt als middel om de volksagitatie te verlevendigen, wenselijk zijn. Op dezelfde vergadering wordt verder nog besloten tot de instelling van een na-examen christelijk onderwijs bij de onderwijzersakte. Kerkelijk-confessionele problemen steken in 1868 de kop op. Het probleem is nu niet dat de grondslag van CNS te orthodox, maar juist dat deze te vaag is. Een groep van overwegend christelijk-gereformeerden scheidt zich af en richt de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs op. De Doleantie zou twintig jaar later de oorzaak zijn van een nieuwe splitsing. De polarisatie van kerkelijke verhoudingen in 1886 maakte dat de hervormden die niet langer met de gereformeerden in één organisatie wilden samenwerken in 1890 overgingen tot de oprichting van de Vereniging voor Christelijk Volksonderwijs. Daarmee was de schipbreuk van het CNS-streven naar samenbinding een feit. Rond 1870 moest men vaststellen dat de inkomsten uit contributies en giften niet voldoende waren om naast het onderhoud van de bestaande scholen nog de oprichting van nieuwe scholen te bekostigen. Men ging daarom over tot het verstrekken van leningen tegen matige rente. Op de tiende Algemene Vergadering werd besloten een renteloze obligatielening uit te geven, groot f 99.000. De gelden werden vervolgens als hypotheek voor lokalenbouw, tegen 3 % rente uitgegeven. De rente-opbrengsten werden wederom aangewend voor het verstrekken van leningen en subsidies aan de scholen. In 1878 komt het “Groen van Prinstererfonds” met een kapitaal van f 46.500 onder het beheer van CNS en wordt ingeschreven op het Grootboek der 3% Nationale Werkelijke Schuld. De gelden van dit fonds worden bestemd voor de opleiding van kwekelingen. De oprichting van c.v.o. betekende een nieuwe aanslag op de inkomsten van C.N.S. Men ging daarom over tot een vermeerdering van de uitgifte van obligaties en de verstrekking van leningen. Rond 1915 is het totaal uitstaande bedrag op zijn hoogtepunt, ruim f 250.000. Met de financiële gelijkstelling van het bijzonder onderwijs vervalt echter de noodzaak tot financiële steun voor de oprichting van scholen. Schoolbesturen waren voor de stichting van nieuwe scholen gehouden om vijftien procent van de stichtingskosten als waarborgsom te storten. Het verschaffen van de waarborgsommen en de financiering van de schoolgebouwen die al voor 1920 bestonden was de financiële taak die overbleef. Voor zover nodig worden de leningen nog voortgezet. In 1935 is dat nog ruim f 160.000 terwijl f 122.000 uit het Waarborgsommenfonds, dat in 1920 is opgericht, wordt uitgeleend. Wanneer door de onderwijspacificatie van 1920, de financiële ondersteuning van de scholen niet meer het major item van C.N.S. is, kan men beginnen met de uitbouw van de inspectie. Sinds 1868 heeft de hoofdcommissie, bij besluit van de Algemene Vergadering, het recht een onderwijsinspecteur te benoemen. Maar eerst in 1907 gaat men daadwerkelijk ertoe over. Vier inspecteurs worden benoemd voor driehonderd te bezoeken scholen. In 1923, evenwel, stijgt het aantal inspecteurs tot negen. Sinds 1928 krijgen de inspecteurs van de hoofdcommissie bovendien het verzoek om telkens aan één vak extra aandacht te geven. Daardoor zijn er in de loop der jaren voor telkens andere vakken richtlijnen uitgegeven. In 1924 verschijnt voor het eerst sinds 57 jaar het publicatie- en mededelingenorgaan *Berichten en bijdragen*. In de jaren dertig gaat de verschijningsfrequentie van het mededelingenblad zelfs

omhoog naar tweemaandelijks. De kopij wordt voornamelijk aangeleverd door de onderwijsinspecteurs. Met name de bijdragen van inspecteur P. van Duijvendijk muntten uit door helderheid, realisme en kennis van zaken. Na de oorlog heeft Van Duijvendijk zijn werkzaamheden verder uitgebreid als leider van het Christelijk Pedagogisch Studiecentrum. De publicaties in *Berichten en bijdragen* vormen evenals de c.o.c.o. (Commissie Onderwijsvernieuwing Christelijk Onderwijs) een inleiding op de activiteiten van het C.P.S. De activiteiten van het Christelijk Pedagogisch Studiecentrum hebben echter een omgekeerd evenredig effect op de inhoud van de *Berichten*. In 1954 wil men de uitgave zelfs staken. Met hernieuwd elan heeft men toen echter besloten het blad in vernieuwde vorm voort te zetten.

Vanaf 1962 begint er weer een duidelijke toenadering te ontstaan tussen de organisaties die in de negentiende eeuw uit elkaar waren gegaan. Dan beleggen de hoofdbesturen van Christelijk Nationaal Schoolonderwijs, Christelijk Volksonderwijs en het Gereformeerd schoolverband een gemeenschappelijke vergadering. Vier jaar later volgt een manifestatie in Utrecht, waar opnieuw uitdrukking wordt gegeven aan de wil om tot een eenheid te komen. In 1969 wordt op een massale bijeenkomst te Utrecht de oprichting van de Vereniging voor Protestants-Christelijk Kleuter- en Basisonderwijs gevierd (statutair opgericht in 1968). Tot deze organisatie zijn dan ook toegetreden de Schoolraad voor de scholen met den Bijbel en de Bond van Verenigingen voor Christelijk Kleuteronderwijs.

ARCHIEF EN INVENTARISATIE

Het archief van CNS geeft een beeld van een periode die essentieel is voor de ontwikkeling van het bijzonder onderwijs in de negentiende en het begin van de twintigste eeuw. CNS is de eerste landelijke besturenorganisatie in het bijzonder onderwijs. Alleen het archief van de Vereniging van Christelijke Onderwijzers is nog een zestal jaren ouder, maar dit betreft een personeelsorganisatie. De samenstelling van het archief is afwijkend van veel andere archieven: juist uit de begintijd zijn archivalia goed bewaard gebleven terwijl van een gebruikelijke overvloed aan stukken over de laatste decennia geen sprake is.

Op de voorlaatste vergadering van de Hoofdcommissie op 3 maart 1969 wordt besloten het CNS-archief te zijner tijd onder te brengen bij het nieuwe bureau van de PCKBO. De archivalia blijken op dat moment te zijn opgeborgen in de groene archiefkast van de Christelijke Kweekschool te Den Haag waar dr. G. Kalsbeek, sinds 1951 secretaris van CNS, het directeurschap bekleedt. Daarvoor stond het archief te Amsterdam bij de Gereformeerde Kweekschool, onder de hoede van de directeur R. Venema, die van 1914 tot 1951 het secretariaat voert.

Dat het archief al langer tijd hiaten vertoont wordt al duidelijk uit het gedenkboek van 1935. Dr. Goslinga meldt dat het notulenboek (nr.7) over de periode 1869-1873 verloren is gegaan en dat ook het brievenboek (nr.17) over 1869 ontbreekt. Een oproep tot terugbezorging heeft kennelijk geen effect gehad want de archivalia ontbreken nog steeds. Bij het bombardement van Wageningen in mei 1940 werd het bedrijf van uitgeverij H. Veenman en Zonen verwoest, waarbij ook aanwezige CNS-stukken verloren gingen. Nu

moet helaas worden vastgesteld dat de notulenboeken nrs. 6, 7, 8, 9, 10 (1867-1883) en 16 (1935-1948) en het brievenboek over 1869 niet meer in het archief aanwezig zijn.

De inventarisatie van het materiaal heeft plaatsgevonden in de periode augustus tot december 1993. Op het archief heeft geen selectie plaatsgevonden, ook al omdat over de laatste decennia betrekkelijk weinig is gearchiveerd. De omvang van het archief bedraagt nu vier en een halve strekkende meter. De archivalia bevinden zich in de archiefruimte van de Besturenraad.

Voorburg, december 1993
A.Th.B.

Herziene versie, september 1996.

LITERATUUR

- Dr. D. Langedijk, *De geschiedenis van het protestants-christelijk onderwijs*. Delft, 1953.
- J. Kuiper, *Geschiedenis van het christelijk lager onderwijs in Nederland*. Amsterdam, 1904.
- F. Kalsbeek. J. Lens en J.B. Meijnen, *Van Strijd en Zegen. Gedenkboek van het christelijk onderwijs*. Leiden, 1904.
- Dr. J. Woltjer, *Het vijftig-jarig bestaan van de Vereeniging voor Christelijk-Nationaal Schoolonderwijs herdacht*. Hilversum, 1910
- Mr. B de Gaay Fortman. e.a., *De vereeniging voor christelijk nationaal schoolonderwijs 1860-1935*. Wageningen, 1935.
- Dr. J. Roelink. e.a., *Honderd jaar Christelijk Nationaal Schoolonderwijs 1860-1960*, Wageningen, 1960.

Stand van zaken 2010

Deze inventaris werd in april 2010 gedigitaliseerd, zonder de originele afbeeldingen.

Het archief maakte lange tijd deel uit van de collectie:

Besturenraad Protestants Christelijk Onderwijs Voorburg –
(Ca. 1850-2005), BEPERKTE TOEGANG | Coll. nr.: 384. 150 m.

Maar heeft nu een eigen notatie gekregen.

Plaatsingslijst

HET ARCHIEF VAN DE VERENIGING VOOR CHRISTELIJK NATIONAAL SCHOOLONDERWIJS

A. STUKKEN VAN ALGEMENE AARD

NOT ULEN

- 1-18 Notulen van de vergaderingen en buitengewone vergaderingen van de Hoofdcommissie, 1860-1970
12 delen
1. 1860 okt ober 30-1862 maart 13
 2. 1862 maart 27-1863 augustus 26
 3. 1863 september 10-1864 oktober 19
 4. 1864 november 2-1866 j anuar i 24
 5. 1866 februari 7-1867 oktober 26
 6. -
 7. -
 8. - ONTBREKENDE DELEN
 9. -
 10. -
 11. 1883 oktober 20-1886 december 18
 12. 1887 januari 7-1893 me i 24
 13. 1893 mei 31-1905 september 13
 14. 1905 september 28-1917 september 27
 15. 1917 oktober 25-1935 mei 2
 16. - ONTBREEKT
 17. 1948 december 29-1963 oktober 7
 18. 1963 december 30-1970 december 29
- 19 Verslagen van de Algemene Vergadering, 1861-1968
1 band
- 1861-1867, 1e-6e.
Zie: Berigten en Bijdragen ; inventarisnummer 240. Er is niet vergaderd in 1866 (vanwege een cholera-epidemie).
 - 1868, 7e. Zie: De Hoop des Vaderlands. 6 mei 1868 nr.2 inventarisnummer 257
 - 19. 1869-1899, 8e-37e.
Er is niet vergaderd in 1870.
 - 1900-1967. 38e-103e
Zie: Jaarverslagen; inventarisnummers 61-87.
Er is niet vergaderd in 1935 en 1945.
 - 1968. 104e

Zie: Berichten en bijdragen. maart 1969;
inventarisnummer 256.

CORRESPONDENTIE

20-56 Kopieboeken van ingekomen en uitgaande stukken van de
Hoofdcommissie, 1860-1891. De kopieboeken bevatten tevens
een agenda op de ingekomen en uitgaande stukken.
37 delen

20. 1860 oktober 29-1860 december 31
21. 1861 januari 2-1861 april 18
22. 1861 april-1861 augustus 28
23. 1861 augustus 26-1862 maart 10
24. 1862 maart 10-1862 oktober 25
25. 1862 oktober 27-1863 juni 6
26. 1863 juni 8-1864 februari 15
27. 1864 februari 15-1864 augustus 29
28. 1864 augustus 25-1865 maart 16
29. 1865 maart 13-1865 oktober 27
30. 1865 oktober 26-1866 april 25
31. 1866 maart 15-1867 januari 12
32. 1867 januari 14-1867 juli 25
33. 1867 juli 26-1868 februari 24
34. 1868 februari 18-1868 juli 9
35. 1868 juli 10-1869 januari 16
36. ONTBREEKT
37. 1869 augustus 13-1870 februari 26
38. 1870 februari 22-1871 februari 10
39. 1871 februari 9-1871 december 29
40. 1871 december 30-1872 november 8
41. 1872 november 8-1873 september 19
42. 1873 september 20-1874 september 9
43. 1874 augustus 13-1875 juni 18
44. 1875 juni 18-1876 mei 3
45. 1876 april 22-1877 maart 6
46. 1877 maart 6-1878 maart 12
47. 1878 maart 9-1879 april 3
48. 1879 maart 30-1880 april 15
49. 1880 april 10-1881 januari 24
50. 1881 januari 14-1882 februari 3
51. 1882 januari 11-1883 maart 7
52. 1883 februari 19-1883 november 27
53. 1883 november 22-1884 november 1
54. 1884 oktober 30-1885 december 17
55. 1885 december 16-1887 april 2
56. 1887 maart 15-1891 oktober 15

JAARVERSLAGEN

57-87 Jaarverslagen, 1860-1968. Bevatten vanaf 1900 tevens het
verslag van de Algemene Vergadering vanaf inv.nr. : 61
12 banden en 19 deeltjes

- 1e-9e 1860-1867 Zie: *Berigten en bijdragen*
inventarisnummer: 240.
- 57. 10e 1869
- 58. 11e-20e 1869/1870-1878/1879
- 59. 21e-30e 1879/1880-1888/1889
- 60. 31e-40e 1890-1899
- 61. 41e-45e 1900-1904
- 62. 46e-50e 1905-1909
- 63. 51e-55e 1910-1914
- 64. 56e-60e 1915-1919
- 65. 61e-65e 1920-1924
- 66. 66e-70e 1925-1929
- 67. 71e-75e 1930-1934
- 68. 76e-80e 1935-1939
- 69. 81e-89e 1940-1949
- 70. 90e 1950
- 71. 91e 1951
- 72. 92e 1952
- 73. 93e 1953
- 74. 94e 1954
- 75. 95e 1955
- 76. 96e 1956
- 77. 97e 1957
- 78. 98e 1958
- 79. 99e 1959
- 80. 100e 1960
- 81. 101e 1961
- 82. 102e 1962
- 83. 103e 1963
- 84. 104e 1964
- 85. 105e 1965
- 86. 106e 1966
- 87. 107e 1967

B. STUKKEN VAN SPECIFIEKE AARD

STATUTEN EN REGLEMENTEN

- Concept-statuten, 1860
Zie Berigten en Bijdragen 1861 bijlage III: inventarisnummer:
240
- Statuten, 1861
Zie Berigten en bijdragen 1862, bijlage IX: inventarisnummer:
240
- 88 Statuten en huishoudelijk reglement, 1898. 1920. 1947
1 omslag

ORGANISATIE

- Stukken inzake de liquidatie van het Adviesbureau voor Onderwijsrecht, 1947
Zie: archief Schoolraad; inv. nr. 382
- 90 Stukken inzake de afwikkeling bij de opheffing van C.N.S., 1970
1 omslag

BEHEER VAN VERMOGEN

ALGEMEEN

- 91 Stukken inzake de belasting van de dode hand en andere financiële zaken, 1934-1949
1 omslag
- 92-103 Brievenboeken van de administrateur, 1925-1945. Bevatten tevens een index op plaatsnaam.
12 delen
 - 92. 1925 oktober-1926 augustus
 - 93. 1926 augustus-1927 augustus
 - 94. 1927 augustus-1928 september
 - 95. 1928 september-1929 december
 - 96. 1929 december-1930 november
 - 97. 1930 november-1931 augustus
 - 98. 1931 augustus-1932 juli
 - 99. 1932 juli-1933 augustus
 - 100. 1933 oktober-1934 december
 - 101. 1934 december-1935 oktober
 - 102. 1935 oktober-1936 juli
 - 103. 1936 juli-1946
- 104 Correspondentie van de administrateur, 1965-1970
1 omslag
- 105-106 Correspondentie van de administrateur met het accountantskantoor Flipse, 1922-1942
2 omslagen
 - 105. 1922-1932
 - 106. 1933-1942
- 107 Correspondentie van de administrateur met de 'Schoolraad', 1928-1940
1 omslag
- 108 Correspondentie van de administrateur met de 'Unie' Een School met den Bijbel, 1937-1946
1 omslag

- 109-112 Correspondentie van de penningmeester, 1948-1954. 1958-1969
1 omslag 1 pak en 2 ordners
109. 1938-1943
110. 1948-1952
111. 1952-1954
112. 1958-1969
- 113 Correspondentie betreffende geblokkeerde gelden, 1947-1949
1 omslag
- 114 Stukken betreffende de verplichte aangifte van verenigingen,
1940-1946
1 omslag
- 115-116 Stukken inzake administratiekantoren, 1963-1968
2 omslagen
115. Leeuwarden
116. Emmen
- 117 Stukken betreffende de nalatenschap van Wilhelmina Louisa
Sandrina Blom-Loebenber Schott, 1929
1 omslag

CONTRIBUTIE

- 118-119 Contributieregisters, 1967-1968
2 delen
118. 1967
119. 1968

VERSTREKKING VAN LENINGEN

- 120 Voorwaarden voor de geldlening met verpanding, z.j.
1 stuk
- 121-122 Registers van leningen aan scholen, 1923-1969
2 delen
121. 1925-1969 (Voortgezette leningen)
122. 1923-1969
- 123-224 Dossiers van leningen aan scholen, 1888-1968
103 omslagen
123. Aar, Ter-Nieuwveen, 1901-1932
124. Akkrum 1935-1946
125. Amsterdam 1941
126. Amsterdam-Noord 1925-1943
127. Amsterdam-Sloten 1924-1938
128. Anna-Paulowna 1925-1952
129. Arnhem 1931-1950
130. B. diversen 1927-1946
131. Bellingwolde 1935-1951

132. Bergen N.H. 1925-1960
133. Bergen op Zoom 1933-1935
134. Berlicum 1909-1934
135. Blokzijl 1938-1951
136. Bourtange 1949-1952
137. Broek op Langedijk 1923-1946
138. Bruchterveld 1917-1960
139. Buiksloot/Nieuwendam, 1936-1942
140. Bussum 1949-1950
141. Culemborg 1910-1953
142. Doorwerth 1961-1969
143. Drimmelen 1921-1952
144. Drogteropslagen 1928-1952
145. Dronrijp 1933-1943
146. Egmond aan Zee 1923-1969
147. Emmeloord 1950
148. Emmen 1938-1959
149. Exmorra 1950-1969
150. Gorredijk 1921-1960
151. Haag, Den 1923-1945
152. Hallum 1910-1935
153. Heerde 1908-1938
154. Heerenveen 1935-1938
155. Heerlen 1948-1969
156. Hemelum 1901-1937
157. H.I.-Ambacht 1904-1939
158. Hengelo (O) 1925-1969
159. Heteren 1935-1956
160. Heveadorp 1930-1960
161. Holwerd 1895-1936
162. Hommerts 1937
163. Hoornsterzwaag 1961
164. Huizen (NH) 1924-1946
165. Klundert 1949-1951
166. Kollummerpomp 1937-1951
167. Kooten (Cothen) 1916-1937
168. Kootwijk 1928-1942
169. Kralingse Veer 1922-1960
170. L. diversen 1904-1960
171. Laaghalerveen 1933-1949
172. Langerak 1908-1952
173. Leiden 1924-1938
174. Marken 1921-1949
175. Medemblik 1929-1969
176. Meeuwen 1956-1969
177. Moerdijk 1934-1940
178. Murmerwoude 1912-1947
179. Naarden 1922-1953
180. Nederhorst den Berg 1902-1950
181. Nieuwer Amstel 1929-1945
182. Nieuwerbrug aid Rijn, 1920-1960
183. Nieuwerkerk (Z) 1928-1939
184. Nieuweroord 1917-1943

185. Nijkerk 1933-1942
186. Ouddorp 1906-1938
187. Oudega 1888-1889
188. Ouder Amstel 1938-1955
189. Overberg 1926-1960
190. Reitsum 1902-1970
191. Rockanje 1925-1960
192. Rotterdam (CNS) 1934-1938
193. Rotterdam (K. school), 1925-1946
194. Rijnsburg 1926-1932
195. Schagen 1932-1952
196. Schermerhorn 1928-1949
197. Scheveningen 1923-1935
198. Schiebroek 1930-1959
199. Schiphol/Schinkelveer, 1938-1946
200. Schipluiden 1950-1951
201. Steenwijkerwold 1922-1948
202. St. Jacobi-Parochie 1907-1938
203. Suriname 1928-1935
204. Tholen 1912-1950
205. Tiel 1937-1942
206. Ureterp 1923-1932
207. Utrecht 1931-1949
208. Vianen 1950-1951
209. Vledder 1922-1946
210. Vreeswijk 1921-1950
211. Vrouwenparochie, O.L., 1931-1961
212. Vrouwenpolder 1937-1969
213. Waubach 1930-1958
214. Westervoort 1934-1938
215. Wieringen 1924-1937
216. Willemstad (NB) 1932-1942
217. Wilnis 1922-1938
218. Wolfheze 1915-1955
219. Wormer 1923-1960
220. Wormerveer 1928-1950
221. IJsselmonde 1933-1936
222. Zalk 1912-1960
223. Zevenhuizen 1918-1960
224. Zwaagwesteinde 1911-1938
225. Zwagerveen 1904-1932

VERSTREKKING VAN SUBSIDIES AAN KWEKELINGEN

226	<p>“Groen van Prinsterer-fonds”
Afschrift van de akte van oprichting van het Groen van Prinsterer-fonds, 1878
1 stuk</p>
227	<p>Stukken inzake subsidies aan P.A.-studenten, 1962-1970
1 pak
Nb. Geordend op vestigingsplaats van de school.</p>

BELEGGINGEN

- 228 Stukken inzake obligaties, 1928-1948
1 pak
- 229 Afschriften van de rekening in het Grootboek der Nationale
Schuld, 1932. 1936
1 omslag
- 230 Machtiging tot zegeling van aandelen, 1910
1 stuk
- 231 Stukken inzake de couponbelasting, 1935-1938
1 omslag

BOEKHOUDING

- 232 Kasboek "No.6", november 1877-maart 1890
1 deel
- 233 Grootboek van het 'Waarborgsommenfonds', 1935-1958
1 deel
- 234 Kopieboek van obligatiecoupons, 1932-1933
1 deel
- 235 'Balansboek', register van balansen en winst-en
verliesrekeningen, 1925-1932
1 deel
- 236 'Balansboek' van het 'Waarborgsommenfonds', register van
balansen en winst-en verliesrekeningen, 1921-1934
1 deel
- 237 Balansen en staten van leningen van het
'Waarborgsommenfonds', 1921-1924. 1932-1940
1 pak
- 238-239 Accountantsrapporten en balansen, 1931-1970.
2 pakken
238. 1931-1943
239. 1944-1970

COMMUNICATIE EN VOORLICHTING

VERENIGINGSORGAAN

- 240-256 *Berigten en Bijdragen; Berichten en bijdragen*, 1861-1867.
1924-1969
16 banden
Nb. De *Berigten* 1861-1862, verschenen onder toezicht van G. Groen van Prinsterer.
- 240. 1861-1868
 - 241. 1924-1928
 - 242. 1929-1932
 - 243. 1933-1936
 - 244. 1936-1940
 - 245. 1941
 - 246. 1942
 - 247. 1946-1949
 - 248. 1950-1951 (onvolledig)
 - 249. 1952-1954
 - 250. 1955-1957
 - 251. 1958-1959
 - 252. 1960-1961
 - 253. 1962
 - 254. 1963-1964
 - 255. 1965-1966
 - 256. 1967-1969 maart
- 257-259 *De Hoop des Vaderlands* weekblad voor CNS, 1868-1873
3 banden
- 257. 1e jaargang, 1868-22 april-1869 21 april
 - 258. 2e-3e jaargang, 1869 28 april-1871 19 april
 - 259. 4e-5e jaargang, 1871 26 april-1873 16 april
- Zie ook: Historische bibliotheek cat. nr. A 14

INSPECTIE

- 260 Ingekomen en afschriften van uitgaande stukken van inspecteur G. Kamerling bij de administrateur, 1928-1935
1 omslag
- 261 Ingekomen en afschriften van uitgaande stukken van inspecteur K. Huizenga bij de administrateur, 1928-1953
1 omslag
- 262 Ingekomen en afschriften van uitgaande stukken van inspecteur P. van Tuinen bij de administrateur, 1938-1952
1 omslag
- 263 Ingekomen en afschriften van uitgaande stukken van inspecteur G. Kalsbeek bij de administrateur, 1936-1952
1 omslag

- 264 Stukken van inspecteur J.H. Houkes, 1962-1966
1 omslag
- 265-266 Circulaires en overige stukken inzake de inspectie, 1958-1966
2 omslagen
 265. 1958-1964
 266. 1965-1966
- 267 Verslag van de visitaties te Huizen, Laren en 's-Graveland door
ds. de Jonge en H.J. van Vulpen op 28 april 1921. met bijlagen,
1921
1 omslag

DOCUMENTATIE

- 268 *Het doel der vereniging voor Christelijk Nationaal
Schoolonderwijs. Een woord tot regt verstand en tot
behartiging dier zaak uitgesproken door G.J. Vos Az., 3e dr.*
Amsterdam, 1865
1 katern
- 269 *Wat is het doel van het Christelijk Nationaal Schoolonderwijs?*
dr.J. Woltjer. 2e herz. dr. Groningen, 1911
1 deel
- 270 *Het vijftig-jarig bestaan herdacht.* Hilversum, 1910
1 katern
- 271 *De Vereeniging voor Christelijk Nationaal Schoolonderwijs
1860 -1935,* Wageningen, 1935
1 deel
- 272 *Honderd jaar Christelijk Nationaal Schoolonderwijs 1860
-1960.* Wageningen, 1960
 Bevat als bijlage: een verslag van de herdenking op 31
okt.1960, 1960
1 deel en 1 katern
- 273 *Staatscourant,* bevat wet inzake de rijksbijdrage aan de
gemeentelijke en bijzondere kweekscholen. 1911
1 stuk

ARCHIEF DISTRICT 8

- 274 Notulen van de vergaderingen van de raad van schooldistrict 8,
-1883-1908
1 deel

ARCHIEF HULPVERENIGING AMS TERDAM

275-278 Notulen van de vergaderingen, 1862-1908
4 delen

275. 1862-1867

276. 1862-1867, net-exemplaar.

277. 1867-1877

278. 1876-1908

BIJLAGE

LEDEN VAN DE HOOFDCOMMISSIE

Mr. G. Groen van Prinsterer		erevoorzitter	1860-1876
Mr. J. de Neufville	1860-1875	voorzitter	1860-1874
N.M. Feringa	1860-1887	secretaris	
P. van Eik	1860-1887	penningmeester	
J.A.E. Simon Thomas	1860-1875		
Jhr. mr. M.M. van Asch van Wijck	1860-1882		
Mr. M. Bichon van IJsselmonde	1860-1889	voorzitter	1874-1884
J. Posthumus Meyjes	1868-1869		
Jhr. mr. J.W. van Loon	1869-1876		
Ds. P. van Son	1875-1899	voorzitter	1884-1899
Mr. G.H. de Marez Oyens	1876-1883		
O. Baron van Wassenaer van Catwijck	1876-1887		
J.M. Heybrock	1880-1893	penningmeester	1887-1893
Mr. Th. Heemskerk	1883-1899		
	1900-1906		
Jhr. mr. T.A.J. van Asch van Wijck	1887-1891		
	1899-1902		
Mr. L.W.C. Keuchenius	1883-1894		
Ds. K. Scharren	1887-1909		
H. Bijleveld	1887-1908	secretaris	
Dr. J.A. Gerth van Wijck	1888-1897		
Dr. J. Woltjer	1889-1917	voorzitter	1899-1917
Mr. M.J. van Lennep	1892-1895		
Jhr. dr. L. de Geer	1893-1896		
Tyo H. van Eeghen	1893-1930	penningmeester	
Mr. W.K.F.P. Graaf van Bijlandt	1894-1904		
Ds. C.J.G. van Hoogstraten	1894-1896		
J.M. Voorhoeve	1894-1904		
Ds. G.J. van Limburgh	1896-1913		
J. Kautzman	1896-1899		
M. Bremer	1897-1913	secretaris	1908-1913
G.C. Harrenstein	1899-1911		
H. Waller	1899-1902		
Ds. J.G. Klomp	1903-1920	voorzitter	1917-1920
Mr. N. de Ridder	1904-1908		
Dr. F. van Gheel Gildemeester	1904-1912		
Dr. H. Bavinck	1906-1921		
Mr. J.C. de Marez Oyens	1908-1911		
L.G. Weisz	1908-1918		
Ds. W.F. Hekker	1909-1927		
Ds. B. van Schelven	1911-1928	voorzitter	1917-1928
J.H. de Waal Malefijt	1913-1928		
R. Venema	1913-1955	secretaris	1914-1951
Ds. H. Feykes	1913-1919		
Ds. M. van Grieken	1914-1949	voorzitter	1928-1949
Dr. J.C. de Moor	1918-1919		
Ds. J. Goslinga	1919-1951		
Ds. T. Ferwerda	1919-1944		

Mr. D.W.O.A. Schut	1920-1952	penningmeester	1930-1952
Ds. P. de Groot	1922-1927		
Ds. C. Heemskerk	1922-1941		
Ds. J. Jongeleen	1927-1955		
Mr. J.J. de Waal Malefijt	1928-1956	voorzitter	1950-1953
Ds. A. Klinkenberg J.Azn.	1928-1940		
Ds. J. Douma	1929-1943		
Jhr. mr. H. van Asch van Wijck	1931-1947		
Mr. dr. E.P. Verkerk	1940-1946		
Ds. J.L. Klomp	1941		
Dr. H.J. Honders	1942-1963		
Ds. H.W.H. van Andel	1943-1959		
Dr. P.G. Kunst	1946-1950		
Mr. F.J. van Beeck Calkoen	1947-1949		
J.C. Roelofsen	1948-1963		
Dr. G. Kalsbeek	1950-1957	secretaris	1951-1957
Dr. H. Schroten	1950-1970		
Prof. dr. H. Smitskamp	1950-1965	voorzitter	1954-1965
Dr. Gerh. Huls	1952-1970	voorzitter	1965-1970
H.W. Felderhof	1952-1970	penningmeester	1952-1970
Prof dr. S.J. Oosterhoff	1955-1970		
Prof. mr. dr. L.W.G. Scholten	1955-1970		
Dr. P.A. Jongsma	1956-1970		
F.J. van Dam	1957-1970	secretaris	1957-1965
Mevr. J. Maris-Keulemans	1959-1967		
G. Mekking	1963-1970		
Mr. H.P. Nieuwenhuisen	1963-1970		
J.G. Köhler	1965-1970	secretaris	1966-1970
Mevr. J.G. Jol-Mandersloot	1967-1970		

ERELEDEN

Mr. D.W.O.A. Schut, sedert 1952
R. Venema, sedert 1955
Dr. G. Kalsbeek, sedert 1957